

قاعده حرمت اهانت به مقدسات

سید مجتبی نورمفیدی
تنظیم و تدوین: مهدی اعلائی

www.ketab.ir

بیت

نورمفیدی، سیدمجتبی، ۱۳۴۳ -

قاعده حرمت اهانت به مقدسات / سیدمجتبی نورمفیدی. - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۴۰۰.

۱۵۲ ص. - مؤسسه بوستان کتاب: (۳۰۳۸) (اصول فقه، فقه و حقوق)

ISBN 978-964-09-2300-9

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیما.

کتاب‌نامه: ص. [۱۴۹]-۱۵۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. کفرگویی (اسلام). ۲. کفرگویی (اسلام) - احادیث. ۳. جرایم علیه دین (فقه). الف. دفتر

تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان کتاب. ب. عنوان.

۲۹۷ / ۴۶۴

BP ۲۲۵ / ۳

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۷۶۰۹۳۹۹

۱۴۰۰

www.ketab.ir

■ موضوع: اصول فقه (فقه و حقوق)

■ گروه مخاطب: تخصصی (طلاب و دانشجویان)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۳۰۳۸

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۶۸۹

بوسه

بوستان کتاب

قاعده حرمت اهانت به مقدسات

- نویسنده: سیدمجتبی نورمقیدی
- تنظیم و تدوین: مهدی اعلایی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- لیتوگرافی: چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰ • شمارهگان: ۵۰۰ • بها: ۳۰۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک در متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

Printed in the Islamic Republic of Iran

- ❖ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفاییه)، ص پ ۳۷۱۸۵/۹۱۷، تلفن: ۳۷۷۴۲۱۵۵-۷، شماره: ۳۷۷۴۲۱۵۴، تلفن بخش: ۳۷۷۴۳۲۲۶
 - ❖ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)
 - ❖ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸
 - ❖ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع یاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲
 - ❖ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰
 - ❖ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نبش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹
- اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۱۰۰۰۲۱۵۵ و یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • سرویراستار: محمدرضا منصفی • اصلاحات حروف نگاری: حلیمه قربانی • صفحه آرا: حسین محمدی
- نمونه خوانی: علی میری • کنترل فنی صفحه آرای: سیدرضا موسوی منش
- مدیر گروه هنری: مسعود نجابتی • طراح جلد: محمود هدایی • اداره آماده سازی: حمیدرضا تیموری
- اداره چاپخانه: مجید مهدوی، ناصر منتظری و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۱۱	پیش‌گفتار
۱۵	مقدمه
۱۹	فصل اول: واژه‌شناسی و مفاد قاعده
۱۹	۱. اهمیت قاعده
۲۰	۲. عنوان قاعده
۲۲	۳. واژه‌شناسی قاعده
۲۲	الف) «حرمت»
۲۲	ب) «اهانت»
۲۲	۱. اهانت در لغت
۲۳	۲. اهانت در اصطلاح
۲۳	۱-۲. اهانت در اصطلاح فقه و اخلاق
۲۳	۲-۲. اهانت در اصطلاح حقوقی
۲۵	۲-۳. بررسی اعتبار دو قید در صدق اهانت
۲۵	۱-۳-۲. بررسی اعتبار قصد
۲۸	۲-۳-۲. بررسی اعتبار عدم‌اخبار و اسناد
۲۸	۳. مفاهیم مشابه
۲۹	۱-۳. سب
۳۰	۲-۳. هتک
۳۰	۳-۳. افتراء

قاعده حرمت اهانت به مقدسات

۳۱	۳-۴. توهین
۳۲	۳-۵. قذف
۳۲	۳-۶. ایذاء
۳۳	۳-۷. هجو
۳۳	۳-۸. افشاء ستر و غیبت
۳۴	۴. گستره مفهومی اهانت
۳۴	۴-۱. از حیث اشخاص
۳۴	۴-۲. از حیث غیر اشخاص
۳۵	ج) «خُرّمات»
۳۶	د) مقدسات
۳۶	۴. مفاد کلی قاعده طبق بیان مشهور
۳۹	فصل دوم: ادله قاعده (دلیل اول: آیات)
۳۹	دلیل اول: آیات
۳۹	آیات اول و دوم
۴۰	تقریب استدلال
۴۰	مقدمه اول
۴۱	مقدمه دوم
۴۱	مقدمه سوم
۴۲	مقدمه چهارم
۴۲	نتیجه
۴۲	دیدگاه صاحب عناوین
۴۲	اشکال اول
۴۵	پاسخ اشکال اول
۴۷	اشکال دوم
۴۷	پاسخ اشکال دوم
۵۰	اشکال سوم

فهرست مطالب

۵۰	پاسخ اشکال سوم	
۵۲	بررسی دیدگاه صاحب عناوین	
۵۲	دیدگاه محقق بجنوردی	
۵۴	بررسی استدلال به آیه اول و دوم	
۵۵	آیه سوم	
۵۶	تقریب استدلال	
۵۶	جهت اول	
۵۶	جهت دوم	
۵۸	جهت سوم	
۶۰	نتیجه	
۶۲	مؤید	
۶۳	آثار سوء و اهانته به مقدسات مشرکان و پیروان سایر مذاهب	
۶۶	آیه چهارم	
۶۸	دیدگاه اول	
۷۱	دیدگاه دوم	
۷۱	ارزیابی دو دیدگاه	
۷۴	جمع بندی	
۷۵	عدم تنافی میان برخی محرومیت ها و کرامت ذاتی	
۷۶	عدم تنافی میان برخی احکام شرعی و کرامت ذاتی	
۷۸	نتیجه استدلال به آیه	
۷۹	بررسی اشکالات استدلال به آیه چهارم	
۷۹	اشکال اول	
۷۹	پاسخ	
۸۱	اشکال دوم	
۸۱	پاسخ	
۸۳	اشکال سوم	
۸۳	پاسخ	

قاعده حرمت اهانت به مقدسات

۸۷	جمع بندی اشکالات سه گانه و پاسخ آن ها
۸۸	نکته
۸۸	اشکال چهارم
۸۸	نمونه اول
۸۸	پاسخ
۸۹	نمونه دوم
۸۹	پاسخ
۸۹	دو نکته
۸۹	نتیجه کلی
۹۱	فصل سوم: ادله قاعده (دلیل دوم: روایات)
۹۱	دلیل دوم: روایات
۹۱	دسته اول: روایات عام
۹۱	روایت اول
۹۳	بررسی قسمت اول
۹۳	اشکال اول
۹۳	اشکال دوم
۹۴	بررسی قسمت دوم
۹۶	روایت دوم
۹۸	روایت سوم
۹۹	بررسی روایت سوم
۱۰۰	اشکال اول
۱۰۰	اشکال دوم
۱۰۱	دسته دوم: روایات خاص
۱۰۱	روایت اول
۱۰۲	روایت دوم
۱۰۳	روایت سوم

پیش‌گفتار

حمد و سپاس بی‌کران خدای بی‌همتا را که پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله و اهل بیت پاکش را گنجینه دانش و معرفت و راهنمای بشر به سوی قله کمال و سعادت قرار داد و شکر بی‌پایان همورا سزد که توفیق آشنایی با این راه‌نورانی و راهنمایان بی‌مانندش را به ما عطا نمود و نشان رهروی بر سینه‌ها مان نشانند.

جایگاه علم فقه و دانش استنباط احکام در مسیر کشف «چگونگی زیست سعادت‌مندان» همواره فقیهان کرانه‌قدر را بر آن داشته تا همت والای خویش را مصروف استنتاج احکام شریعت و ارائه آن به عنوان «روش زندگی» نمایند. در این میان، البته برخی از آنان با شناخت دقیق‌تر از نقش عنصر اجتهاد در تبیین این طریق و اعتقاد راسخ به قابلیت فقاقت اصیل منجمی برای پاسخ‌گویی به نیازهای بشر در اعصار مختلف، به پویایی و توانمندی فقه کمک شایانی نموده‌اند.

از میان دانش‌هایی که بنای رفیع اجتهاد بر آن‌ها استوار گردیده، چه بسا «قواعد اصولی» و «قواعد فقهی» از اهمیت افزون‌تری برخوردار بوده و هر یک از زاویه‌ای ممتاز به نظر می‌رسند، هر چند همسان‌پنداری این دو نیز نارواست. بر این اساس، اهتمام ویژه فقیهان به «قواعد فقهی» از دیرباز قابل‌ردیابی بوده و بدون تردید پیش از قرن هفتم و نگارش کتاب‌هایی در این باره هم می‌توان نشانه‌های استمداد از این قواعد را در ضمن تألیفات گران‌سنگ آنان به‌وضوح مشاهده نمود.